

GAZETA POLSKA

Bukowiny

Видання громадської організації
«Чернівецьке обласне Товариство польської
культури ім. Адама Міцкевича»

Nr 218 (799)

Maj 2025 r.

Ukazuje się od 30 lipca 1883 roku

Pismo społeczne, gospodarcze i literacko-kulturalne

Łączy nas wspólna flaga

Obchody Dnia Flagi RP oraz
Dnia Polonii i Polaków za Granicą

2 MAJA 2025 r. na dziedzińcu Belwederu odbyła się uroczystość z okazji Dnia Polonii i Polaków za Granicą z udziałem Prezydenta Andrzeja Dudy i Małżonki Agaty Kornhauser-Dudy. Podczas wydarzenia Prezydent RP wręczył odznaczenia państwowe działaczom polonijnym, Akty Nadania Obywatelstwa Polskiego oraz flagi państwowe organizacjom zasłużonym w działalności społecznej, kulturalnej i gospodarczej w kraju i za granicą.

W czasie przemówienia Prezydent Andrzej Duda podkreślił, że 2 maja obchodzimy dwa ważne święta – Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej i Dzień

Polonii i Polaków za Granicą, które tak mocno są ze sobą powiązane.

Jakże zawsze była ważna – od samego początku – dla tworzenia, budowania naszej wspólnoty nasza flaga, nasze barwy narodowe, państwowe, które mają swoją długą historię – stwierdził.

Podkreślił, że dzisiaj obchodzimy święto «naszych Rodaków, którzy mieszkają we wszystkich zakątkach świata, ale czują się związani z Ojczyzną swoich pradziadków». – Dziękuję wszystkim Państwu za to, że jesteście i za to, jacy jesteście – dodał.

Prezydent RP nawiązał w czasie

wystąpienia do uroczystości z okazji Milenium Koronacji Pierwszych Królów Polski, które odbywały się w ubiegłym tygodniu w Gnieźnie. – Kilka dni temu obchodziliśmy 1000-lecie pierwszej koronacji. Momentu, w którym Bolesław Chrobry włożył na swoje skronie koronę poświęconą przez Ojca Świętego Jana XIX. Dała ona początek umocnieniu polskiej państwowości, rozpoczętej dziełem jego ojca Mieszka I, który wprowadził Polskę, poprzez chrzest do świata narodów i państw chrześcijańskich – mówił.

Wskazał, że wówczas «sztandar i barwy Królestwa Polskiego stały się

fundamentem naszych dzisiejszych barw narodowych».

Andrzej Duda zwracając się do zgromadzonych na uroczystości wyraził wdzięczność za kultywowanie polskiego dziedzictwa narodowego. Ze wzruszeniem wspominał spotkania z Polakami w różnych zakątkach świata w czasie swoich wizyt zagranicznych.

– Przede wszystkim dziękuję za to, że pamiętacie o Ojczyźnie, o biało-czerwonych barwach. Dziękuję, że uczycie dzieci języka polskiego, polskiej historii, kultury i modlitwy – mówił.

(Ciąg dalszy na str.2)

Habemus Papam!

JAK POINFORMOWANO w Watykanie, popołudniowe głosowanie w czwartek, 8 maja 2025 roku, zakończyło się sukcesem.

Biały dym z komina Kaplicy Sykstyńskiej o 18.08, bicie dzwonów w Watykanie i całym Rzymie oraz tysiące wiwatujących ludzi na placu św. Piotra towarzyszyły wyborowi nowego papieża.

«Bóg kocha was wszystkich. Zło nie zwycięży» – powiedział Leon XIV z balkonu bazyliki św. Piotra. Wielokrotnie podkreślał, że Kościół jest wezwany do budowania mostów i poszukiwania dialogu. W swoim częściowo improwizowanym przemówieniu kontynuował: «Chcemy wspólnie podążać drogą, szukać pokoju i sprawiedliwości bez strachu. Chcemy wspólnie podążać drogą misjonarzy».

Nowym papieżem został LEON XIV.

Kardynałowie zgromadzeni na konklawe wybrali 267. Biskupa Rzymu. Uroczyste bicie dzwonów wezwało Rzymian, pielgrzymów i turystów na Plac Świętego Piotra, gdzie miało zostać ogłoszone imię nowego Ojca Świętego.

Tłum wiernych, który oczekiwał na placu na wynik głosowania, wybuchł radością i

oklaskami na widok białego dymu, rozległy się okrzyki radości. W wielu krajach Europy katolickie świątynie także rozbrzmiały biciem dzwonów.

Módlmy się na nowego Ojca Świętego, by był otwarty na Ducha Świętego i kierował Kościołem zgodnie z Jego wolą.

234. rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja

Obchody Święta Narodowego 3 Maja

TO JEST DZIEŃ POLSKIEJ DUMY, wielkiej dumy z naszych historycznych dokonań, z naszego wspólnego państwa i naszej wspólniejszej państwowości liczącej sobie ponad tysiąc lat. Wielkiej dumy z tego, co potrafili i potrafili zrobić Polacy – podkreślił Andrzej Duda podczas uroczystości na Placu Zamkowym w Warszawie.

Przypomniał, że już wkrótce będziemy wybierali po raz kolejny Prezydenta RP. – Trwa w tej chwili debata polityczna, kampania. Najważniejsze jest, byśmy mogli rzetelnie wybrać, by wybory przebiegły w sposób uczciwy, by ich wynik był obiektywny, prawdziwy, by zostały rzetelnie przeprowadzone i by mogły zostać

spokojnie uznane – podkreślił.

Prezydent zaapelował w związku z tym do wszystkich Rodaków: – Nikomu nie trzeba mówić, w jakich czasach tu i teraz żyjemy, co się dzieje wokół nas, także w szerokim politycznym znaczeniu poza granicami Rzeczypospolitej, że trwa rosyjska agresja na Ukrainę, że odrodził się rosyjski imperializm i że nie jest bezpiecznie. Dlatego to, by Polska wyszła z wyborów prezydenckich mocna mandatem nowo wybranego Prezydenta RP jest fundamentalnie ważne.

Aby mandat Prezydenta RP był mocny, musicie Wielce Szanowni Państwo do tych wyborów iść! Proszę Was o to! Uczyńcie to gremialnie, z pełną

odpowiedzialnością, uważając nie tylko za prawo obywatelskie, ale za obowiązek. Weźcie w swoje ręce odpowiedzialność za Polskę.

Prezydent RP, zwrócił uwagę Andrzej Duda, będzie – jako strażnik konstytucji – zobowiązany do tego, by w przypadkach, gdy ktoś będzie się sprzeniewierzał ustawie zasadniczej i łamał prawo, «zwrócić mu uwagę i głośno o tym powiedzieć, że prawo jest łamane, że działa nielegalnie, narusza się zasady i niszczy polską demokrację, że to jest właśnie naruszenie praworządności».

(Ciąg dalszy na str.2)

(Ciąg ze str.1)

PIERWSZA Dama **Agata Kornhauser-Duda** przypomniała o akcji «Pomoc Polakom na Wschodzie» realizowanej od 2016 roku przez Kancelarię Prezydenta RP i prywatnych darczyńców, jako pomost pomiędzy Rodakami mieszkającymi w kraju, a Polakami zamieszkującymi dawne Kresy Wschodnie.

Dzisiejszy dzień jest szczególnym świętem dla naszej biało-czerwonej wspólnoty, ale to także moment, kiedy chcemy podziękować Państwu za te niezliczone spotkania, jakie mogliśmy odbyć zarówno w krajach Państwa zamieszkania, ale również

Łączy nas wspólna flaga

goszcząc Państwa w Polsce. Przyłączam się do podziękowań złożonych przez mojego męża. Pewnym wyrazem wdzięczności i uznania są wręczone dzisiaj odznaczenia oraz polskie flagi, ale również realizowana przez Kancelarię Prezydenta akcja «Pomoc Polakom na Wschodzie» – zaznaczyła.

Pierwsza Dama podkreśliła, że

akcja poza wymiarem materialnym «ma istotne znaczenie dla budowania naszej narodowej wspólnoty, ponieważ integruje ona Polaków mieszkających w kraju i tych naszych Rodaków, którzy rozsiani są po całym świecie». – Akcja «Pomoc Polakom na Wschodzie» wzmacnia poczucie jedności i przynależności – stwierdziła.

W latach 2016-2025

przedstawiciele Kancelarii Prezydenta RP odwiedzili kilkadziesiąt miejscowości m.in. w Mołdawii, Rumunii, Kazachstanie, Rosji, Gruzji, Armenii, Estonii i Łotwie oraz na Ukrainie, Litwie i Białorusi. We współpracy przy tym projekcie włączyło się wielu sponsorów, prywatnych darczyńców, a także Ministerstwo Spraw Zagranicznych i spółki skarbu państwa.

PAP

Урочистості у Варшаві

Członkowie Zarządu FOPnU z parą Prezydencką – Prezydent Andrzej Duda i Małżonka Agata Kornhauser-Duda.

НА УРОЧИСТОСТІ З НАГОДИ 2-го травня – Дня прапора РП і Дня Полонії та поляків за кордоном – Президент Республіки Польща **Анджей Дуда** традиційно запрошує лідерів полонійних організацій з усього світу. Ось і цього разу, на запрошення Президента РП, до Варшави прибули гості не тільки з європейських країн, але й з інших континентів.

З України прибула чисельна делегація – Голова Федерації організацій польських в Україні **Ельжбета Коровецька**, члени

правління Федерації **Марія Сівко**, **Тереса Тетерич**, **Владислав Багінський**, **Соня Пайгерт**.

Запрошення отримав і віце-голова Федерації організацій польських в Україні, заступник декана з міжнародної співпраці факультету історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича, доцент **Владислав Струтинський**, який очолює Громадську організацію «Обласне Товариство польської культури ім. Адама Міцкевича» в

Чернівцях. У буковинській делегації були також член редколегії «Gazeta Polska Bukowiny» **Томаш Калускі** зі Старої Красношори (Stara Huta) і делегація від румунської полонії – голова правління **Союзу поляків Румунії**, депутат парламенту **Гервазі Лонгер**, член правління **СПР Вікторія Лонгер** і ксьондз **Станіслав Кухарек**.

По урочистостях випала нагода поспілкуватись зі знайомими представниками польської наукової інтелігенції. Ми обговорили деякі питання подальшої співпраці Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича з науковцями польських вузів. Зокрема, було досягнуто попередньої домовленості про проведення Міжнародної наукової конференції у вересні у Перемишлі.

Автор цих рядків поінформував колег, що цього року один з найстаріших університетів України – Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича – відзначатиме 150-річчя від дня заснування і запросив колег на урочисту академію з нагоди ювілею.

Владислав СТРУТИНСЬКИЙ.

Чисто буковинська делегація – **Томаш Калускі** (Stara Huta), **Helena Krasowska** prof., dr hab. PAN, urodzona w Pance; **Władysław Strutyński**, Prezes Organizacji społecznej „Obwodowe TKP im. Adama Mickiewicza” (obw. Czerniowiecki, Bukowina Południowa, Ukraina) oraz **Herwazi Longher**, Prezes Związku Polaków w Rumunii, Poseł rumuńskiego Parlamentu, **Wiktoria Longher** vice-pezes Związku, **Stanisław Kucharek**, ksiądz z Nowego Sokońcu (Powiat Suczawski, Bukowina Południowa, Rumunia).

234. rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja

(Ciąg ze str.1)

– **KONSTYTUCJĘ**, jak przed laty powiedział Prezydent Lech Kaczyński, należy interpretować i czytać tak, jak ją napisano – podkreślił **Andrzej Duda**, dodając, że „wielkim oszustwem ustrojowym jest wyciąganie z treści konstytucji to, czego w niej nigdy nie zapisano”.

Konstytucja majowa stała się naszą wielką historią i naszą wielką tradycją. Stała się naszą dumą i naszym fundamentem demokracji, na którym zawsze chcieliśmy tę demokrację budować i odbudowywać – i to na nią powoływali się twórcy demokratycznej Polski, odbudowując polskie państwo w 1918 roku. To na nią później powoływaliśmy się, walcząc o odzyskanie prawdziwej suwerenności i wolności w czasach komunistycznego zniewolenia, kiedy Polska była na mapie, ale nie była państwem w pełni niepodległym i suwerennym; kiedy władaty tutaj władze narzucone z Moskwy, władze narzucone z Kremla; kiedy Polacy byli ciemnieni i wielu z nich cierpiało, i wielu z nich było wtrącanych do więzień, a demokracja była tylko fasadowa – jako demokracja ludowa, przymiotnikowa. Nie była nigdy prawdziwą demokracją i wszyscy Polacy – zwłaszcza ci, którzy żyli w tamtych czasach – znakomicie to wiedzą, co warte były tamte pseudowybory.

Dzięki niezłomnym patriotom; dzięki pamięci wszystkich tych, którzy walczyli i polegli; dzięki pamięci o wszystkich tych, którzy byli torturowani i więzieni; dzięki bohaterstwu ludzi Solidarności; dzięki wsparciu Jana Pawła II i wsparciu Stanów Zjednoczonych na czele z Prezydentem Ronaldem Reaganem – odzyskaliśmy wolność i mogliśmy naprawdę zrealizować i odbudowywać w Polsce demokrację na wzór ideowy tamtej demokracji kształtowanej jutrzeńką majową. Dlatego jutrzeńka majowa – mimo tego że minęły 234 lata – jest tak bardzo ważna i ta konstytucja, jej święto jest naszym świętem narodowym. Bo to na tamtym micie budujemy dzisiaj i zbudowaliśmy, i utrwalamy nasze demokratyczne państwo jako jedno z najnowocześniejszych państw europejskich, pełne ambicji i dumy, także ze wszystkich zwycięstw, które odniosło, i które ostatecznie także – jak do tej pory – zwyciężyło. Bo jest na mapie, istnieje, jest państwem suwerennym, niepodległym, jest państwem naszym. I takie musi pozostać.

I jego utrzymywanie w tym jest także i wielkim zadaniem wszystkich kolejnych Prezydentów Rzeczypospolitej Polskiej. (oklaski) Prezydentów wybieranych w demokratycznych wyborach. Prezydentów, którzy są głowami polskiego państwa kolejno z woli narodu. A więc z niezwykle silnym z samego założenia mandatem. Tak silnym, że nie ma drugiego takiego mandatu w Polsce. On jest – oczywiście – związany z niezwyklej splendorem, z niezwyklej godnością, jaka spływa na wybranego tak przez rodaków człowieka. Przez naród – jak mówi konstytucja. Ale także – i z wielką odpowiedzialnością za polskie państwo.

Drodzy Rodacy, Szanowni Państwo!

Wkrótce będziemy wybierali znowu. Wkrótce będziemy znowu wybierali głowę polskiego państwa. To będzie zaraz, to będzie dosłownie za chwilę. Trwa w tej chwili kampania, trwa w tej chwili debata

polityczna, kandydaci prezentują siebie, prezentują swoje spojrzenie na Polskę, prezentują swoją wizję. Będziemy wybierać. Tak też i ja będę wybierał jak każdy zwykły obywatel. Tak jak wszyscy tutaj, którzy wokół mnie siedzą. Niezależnie też i od tych, którzy też tu siedzą, a będą wybierani.

Ale chcę podkreślić jedno: najważniejsze jest, byśmy mogli rzetelnie wybrać; by te wybory przebiegły w sposób uczciwy; by ich wynik był wynikiem obiektywnym i prawdziwym; by zostały dobrze i rzetelnie przeprowadzone.

I by mogły zostać spokojnie uznane. (oklaski)

I tu mój apel do wszystkich moich rodaków. Nie trzeba nikomu mówić, w jakich czasach dziś tu i teraz żyjemy. Nie trzeba nikomu mówić z Państwa, co się wokół nas dzieje, także w szerokim znaczeniu politycznym poza granicami Rzeczypospolitej. Że trwa rosyjska agresja na Ukrainie, że odrodził się rosyjski imperializm i że nie jest bezpiecznie. Bo trzeba dzisiaj mieć świadomość, że nasi sąsiedzi zostali zaatakowani i walczą o swoją wolność. I kosztowało to już dziesiątki, setki tysięcy istnień ludzkich, najcenniejszej młodych mężczyzn, którzy mogli żyć, budować swoje rodziny, budować swoje państwo, budować swoje szczęście. Ale polegli na froncie w obronie ojczyzny.

Dlatego to, aby Polska wyszła z wyborów prezydenckich mocna, jest dzisiaj fundamentalnie ważne. Mocna nowo wybranym Prezydentem, mocna mandatem nowo wybranego Prezydenta. (oklaski) Aby ten mandat był mocny – Wielce Szanowni Państwo – musicie do tych wyborów, jako wyborcy, iść.

I proszę Was o to – jako dzisiaj jeszcze cały czas Prezydent Rzeczypospolitej, który chciałby przekazać ten prezydencki urząd spokojnie swojemu następcy wybranemu przez moich rodaków; że spokojem, niezależnie od tego, kim on będzie, ale z głębokim przekonaniem, że został wybrany przez faktycznie potężną większość; że moi rodacy gremialnie poszli do wyborów; że do wyborów poszły ich dziesiątki milionów; że oddali swoje głosy; że te głosy zostały rzetelnie policzone; i że ten, który staje przede mną, aby przejąć ode mnie urząd Prezydenta Rzeczypospolitej, to jest ten, który uzyskał uczciwą większość. (oklaski) I to jemu rodacy chcą, żeby ten urząd przekazać.

Podczas uroczystości Parze Prezydenckiej towarzyszyli: Szef KPRP **Małgorzata Paprocka** wraz z kierownictwem Kancelarii.

Wcześniej na Zamku Królewskim Prezydent RP wręczył najwyższe odznaczenia państwowe – Ordery Orła Białego artyście **Januszowi Kapuście** oraz ekonomiście i politykowi **Jerzemu Kropiwnickiemu**. Rano Para Prezydencka wzięła udział we mszy świętej w intencji Ojczyzny w Bazylice Archikatedralnej p.w. Męczeństwa św. Jana Chrzyciela.

We mszy uczestniczyli też członkowie rządu. Obecne były delegacje służb mundurowych, w tym Wojska Polskiego, Policji, Straży Pożarnej, a także kombataneci, harcerze i mieszkańcy stolicy.

Wieczorem na fasadzie Pałacu Prezydenckiego została wyświetlona okolicznościowa iluminacja.

PAP

Europejscy liderzy w Kijowie

Apel o zawieszenie broni

UKRAINA I JEJ EUROPEJSCY sojusznicy wezwali Rosję do 30-dniowego bezwarunkowego zawieszenia broni. Przywódcy Niemiec, Francji, Polski i Wielkiej Brytanii 10 maja pojawili się w Kijowie.

Ukraina «i wszyscy jej sojusznicy» są gotowi na «całkowite i bezwarunkowe» zawieszenie broni od poniedziałku, «co może utorować drogę do negocjacji pokojowych», przekazał ukraiński minister spraw zagranicznych **Andrij Sybiha** w sobotę (10.05.2025) podczas wspólnej wizyty w Kijowie kanclerza Niemiec **Friedricha Merza**, prezydenta Francji **Emmanuela Macrona**, premiera Polski **Donalda Tuska** i premiera Wielkiej Brytanii **Keira Starmera**.

Dzień po tym, jak Rosja zorganizowała w Moskwie wielką paradę wojskową upamiętniającą zakończenie II wojny światowej, czterech szefów państw i rządów z Niemiec, Francji, Wielkiej Brytanii i Polski spotkało się z prezydentem Ukrainy **Wołodymyrem Zełenskim** w ukraińskiej stolicy.

Podczas spotkania pięciu polityków odbyło również «owocną» rozmowę telefoniczną z prezydentem USA Donaldem Trumpem na temat «wysilków pokojowych» na rzecz Ukrainy, wyjaśnił Sybiha na portalu X. Trump od tygodni wzywa do 30-dniowego zawieszenia broni.

Przed podróżą do Kijowa, czterech europejskich szefów państw i rządów zadeklarowali, że chcą zwiększyć presję na rosyjską «maszynę wojenną» i kontynuować wsparcie dla Ukrainy, dopóki Moskwa nie będzie gotowa do zawieszenia broni.

Przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen również poparła to żądanie w sobotę. UE jest gotowa utrzymać «silną presję» na Moskwę i nałożyć «dalsze bolesne sankcje» w przypadku naruszenia zawieszenia broni, wyjaśniła w serwisie internetowym X.

Według prezydenta Francji Emmanuela Macrona, 30-dniowe zawieszenie broni w wojnie na Ukrainie, którego domagają się Europejczycy, powinno być monitorowane przede wszystkim przez USA. Zadanie to «zasadniczo» wzięłyby na siebie Stany Zjednoczone, ale «wszyscy Europejczycy» również wnieśliby swój wkład, powiedział Macron na konferencji prasowej z

Merzem, Starmerem i Tuskiem, w sobotę w Kijowie. Jednocześnie zagroził Rosji «masowymi sankcjami» ze strony Europy i USA w przypadku naruszenia zawieszenia broni.

Rzecznik Kremla Dmitrij Pieskow uzależnił zgodę Rosji na zawieszenie broni od zaprzestania dostaw zachodniego uzbrojenia do Ukrainy. Bez wstrzymania dostaw broni, zawieszenie broni w czasie, gdy «rosyjskie wojska posuwają się naprzód dość pewnie», byłoby przede wszystkim korzystne dla Ukrainy. Rzecznik Kremla oskarżył również Ukrainę o brak gotowości do natychmiastowych negocjacji.

Jeśli Rosja nie zgodzi się na proponowane 30-dniowe zawieszenie broni, zostaną nałożone dodatkowe i «znacznie surowsze sankcje», powiedział prezydent Francji Macron francuskim stacjom telewizyjnym w drodze do Kijowa. Podkreślił, że w ramach żądanego zawieszenia broni muszą odbyć się bezpośrednie negocjacje między przedstawicielami Ukrainy i Rosji.

Wizyta Friedricha Merza w Kijowie była jego pierwszą w roli kanclerza. Odbyła się ona bezpośrednio po tradycyjnych inauguracyjnych wizytach kanclerza w Paryżu i Warszawie, a także w UE i NATO w Brukseli.

Podczas wizyty tzw. KOALICJA CHĘTNYCH przeprowadziła również wideokonferencję na temat dalszego wsparcia dla Ukrainy. Według niemieckiego rządu zamierzano również omówić «utworzenie koalicji przyszłych sił powietrznych, morskich, lądowych i regeneracyjnych», z którymi ukraińska armia ma zostać «ponownie wzmocniona po zawarciu porozumienia pokojowego i zbudowaniu zaufania do trwałego pokoju». Rosja natomiast odrzuca jakąkolwiek zachodnią obecność wojskową w Ukrainie.

Niemcy są częścią koalicji chętnych, która obejmuje również Francję, Wielką Brytanię i Polskę. Została ona utworzona w marcu po spotkaniu między prezydentem Ukrainy a prezydentem USA podczas ich spotkania w Białym Domu. Grupa około 30 krajów, wraz z przedstawicielami NATO i UE, omawia przede wszystkim możliwy europejski wkład w zawieszenie broni i utrzymanie pokoju w Ukrainie.

Deutsche Welle

Wyniki wyborów prezydenckich 2025

KANDYDAT KO Rafał Trzaskowski otrzymał 31,36 proc. głosów, a kandydat popierany przez PiS Karol Nawrocki – 29,54 proc. i zmierzają się w drugiej turze wyborów prezydenckich – poinformowała PKW. Na Trzaskowskiego zagłosowało o 356 tys. 993 osób więcej niż na Nawrockiego.

Druga tura II odbędzie się **1 czerwca**.

Światowe media komentują wyniki wyborów w Polsce. Brytyjska prasa przewiduje walkę o głosy wyborców *Konfederacji* i Partii *Razem*. Tygodnik *Economist* zaznacza, że «wynik Rafała Trzaskowskiego w pierwszej turze wyborów prezydenckich jest niepokojącym sygnałem dla premiera Donalda Tuska». Według opinii zagranicznych mediów ewentualne zwycięstwo Karola Nawrockiego w drugiej turze wyborów prezydenckich będzie zależeć od **Stawomira Mentzena** (*Konfederacja*) i jego elektoratu.

Niespodzianką nie jest to, że Trzaskowski wyprzedził kandydata popieranego przez PiS Karola Nawrockiego w pierwszej turze wyborów, ale to, że jego

przewaga jest tak niewielka. Przedwyborcze sondaże dawały Trzaskowskiemu znacznie większą przewagę.

Wynik głosowania 1 czerwca może zależeć od Mentzena i jego elektoratu, który w większości składa się z osób młodych o skrajnie prawicowych poglądach. Choć Konfederacja ma więcej wspólnego z PiS, to nie można oczekiwać, aby jej wyborcy przeszli masowo do Nawrockiego. *Economist* przewiduje, że właśnie oni mogą zostać w domach i nie pójść na wybory.

Rafał Trzaskowski w wyborach prezydenckich w Polsce osiągnął gorszy wynik niż oczekiwano – jak wynika z sondaży exit poll, co zapowiada zaciętą walkę o utrzymanie przez Warszawę proeuropejskiego kursu – napisała agencja Reutera w nocy z niedzieli na poniedziałek. Podobny pogląd wyraża portal *Politico*.

Reuters podkreśla, że jeśli wyniki te się potwierdzą, oznacza to, że Trzaskowski i Nawrocki będą w drugiej rundzie 1 czerwca «iść łeb w łeb» i od wyniku tego pojedynku będzie w dużej mierze zależało, czy Polska utrzyma kurs proeuropejski wyznaczony przez premiera **Donalda Tuska**, czy też przesunie się bliżej nacjonalistycznych zwolenników prezydenta **USA Donalda Trumpa**.

(PAP)

Delegacje Rosji i Ukrainy spotkały się wreszcie w Stambule

Rosjanie do końca stawiali kolejne warunki

UKRAIŃSKIE ŹRÓDŁO dyplomatyczne przekazało agencji *Reutersa*, że Rosja domaga się, by rozmowy z Ukrainą w Stambule odbywały się bez przedstawicieli Stanów Zjednoczonych i Turcji.

Jak podaje *Reuters*, stronom udało się 16 maja po godzinie 12 zasiąść do stołu rozmów. Na razie nie wiadomo, czy został spełniony warunek Rosjan, by w spotkaniu nie brali udziału przedstawiciele USA lub Turcji.

Przed spotkaniem ze stroną ukraińską **Władimir Miedinski**, który stoi na czele rosyjskiej delegacji, rozmawiał z przedstawicielem władz USA – podały rosyjskie media. Później agencja RIA napisała, że przybył on na spotkanie z Ukraińcami do stambulskiego Pałacu *Dolmabahçe*.

Przed rozpoczęciem rozmów szef ukraińskiej delegacji, ukraiński minister obrony **Rustam Umerow** opublikował wpis na Facebooku o swojej ofercie:

«Jesteśmy gotowi na całkowite i bezwarunkowe zawieszenie broni, o którym rozmawialiśmy wcześniej podczas spotkań w Dżuddzie i Rijadzie z naszymi amerykańskimi partnerami. Pokój jest możliwy tylko wtedy, gdy Rosja wykaże gotowość do podjęcia konkretnych działań, w tym całkowitego zawieszenia broni na co najmniej 30 dni i wdrożenia środków humanitarnych, takich jak

powrót przymusowo deportowanych ukraińskich dzieci i wymiana jeńców wojennych według formuły «wszyscy za wszystkich».

Jego oświadczenie pojawiło się po zakończeniu trójstronnych rozmów ze Stanami Zjednoczonymi i Turcją.

Reuters i *AFP* podały z kolei, że Ukraina podczas dwustronnych rozmów chce omawiać możliwość zorganizowania spotkania **Wołodymyra Zełenskiego** z Władimirem Putinem. Ostatnie osobiste spotkanie Putina i Zełenskiego odbyło się 9 grudnia 2019 r. w Paryżu w ramach szczytu Czwórki Normandzkiej (Rosja, Ukraina, Niemcy, Francja). Od początku pełnowymiarowej inwazji Rosji na Ukrainę głowy państw nie spotkały się ani razu.

Przed południem w Stambule odbyło się spotkanie delegacji USA, Ukrainy i Turcji w sprawie zakończenia wojny w Ukrainie. W trwających około godziny rozmowach wzięli udział ministrowie spraw zagranicznych tych państw: **Marco Rubio**, **Andrij Sybiha** i **Hakan Fidan**. Strony jak na razie nie wydały swoich oświadczeń.

Sposób, jaki Rosjanie potraktowali spotkanie w Stambule, którego inicjatorem był sam Putin, wywołał krytyczny komentarz sekretarz generalnego NATO.

«On [Putin] doskonale wie, że piłka jest po jego stronie, że ma problemy, więc popełnił wielki błąd, wysyłając tę delegację niskiego szczebla. Musi być poważny w swoim pragnieniu pokoju. Dlatego myślę,

że cała presja skupia się teraz na Putinie – powiedział **Mark Rutte** reporterom na spotkaniu europejskich przywódców w Tiranie.

Szefem rosyjskiej delegacji jest jedynie pomocnik rosyjskiego prezydenta, były minister kultury Władimir Medinski. Pełnił on tę samą funkcję podczas rosyjsko-ukraińskich rozmów pokojowych w Stambule w marcu 2022 r. Wtedy zostały one przerwane przez Ukraińców, gdy na jaw wyszły rosyjskie zbrodnie wojenne w podkijowskiej Buczy.

Skład rosyjskiej delegacji był do końca praktycznie nieznanym. Rosyjskie media podawały rozmaite nazwiska jej członków. W pewnym momencie wymieniono np. szefa MSZ Siergieja Ławrowa, który po jednym dniu wypadł z listy «pewniaków».

Wołodymyr Zełenski, komentując niski status szefa rosyjskiej delegacji, stwierdził, że Rosja jedynie pozoruje rozmowy. Spotkało się to z wściekłą napaścią ze strony Ławrowa i jego rzeczniczki prasowej Marii Zacharowej, którzy nazwali ukraińskiego prezydenta «przegrywym» i «klaunem».

Do Stambułu nie przyjechał Władimir Putin, choć sam zaproponował rozpoczęcie tam rozmów pokojowych. W Turcji tymczasem czekał na niego Wołodymyr Zełenski, który spotkał się z prezydentem Turcji **Recepem Erdoğanem** w Ankarze.

Swoją gotowość do spotkania z Putinem zadeklarował też **Donald Trump**, przebywający na tournée po krajach Bliskiego Wschodu. Jednak wobec braku reakcji na jego propozycję, zapowiedział powrót do kraju. Przyznał, że jest gotowy spotkać się z rosyjskim prezydentem w najbliższej przyszłości. Według niego spotkanie odbędzie się, «jak tylko uda się je zorganizować».

W Stambule szef biura prezydenta Ukrainy **Andrij Jermak**, minister spraw zagranicznych **Andrij Sybiha** i minister obrony **Rustem Umerow** spotkali się ze specjalnym przedstawicielem prezydenta Stanów Zjednoczonych Ameryki **Keithem Kelloggim**, doradcą ds. bezpieczeństwa narodowego premiera Wielkiej Brytanii **Jonathanem Powellem**, doradcą ds. polityki zagranicznej i bezpieczeństwa kanclerza Niemiec **Güntherem Sauterem**, oraz doradcą ds. dyplomacji prezydenta Francji **Emmanuellem Bonnem**. Delegacje uzgodniły stanowiska przed spotkaniem delegacji ukraińskiej i rosyjskiej, które odbędzie się w Stambule.

Delegacja ukraińska potwierdziła zaangażowanie Ukrainy w wysiłki na rzecz pokoju, podkreślając w szczególności konstruktywne kroki, jakie Ukraina podjęła w ostatnich miesiącach i tygodniach.

PAP

35 lat Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”

2 MAJA, najważniejszy dla Polonii i Polaków zza granicy dzień w roku, został okazją do świętowania 35-lecia powstania Stowarzyszenia «Wspólnota Polska». Wiek, który łączy doświadczenie i energię – w złotych proporcjach.

I TU WRACAMY do roku 1990 przywołując osobowość nietuzinkową, człowieka mądrego i czułego na los innych, profesora **Andrzeja Stelmachowskiego**. Skupimy się tylko na jednym dziele jego życia

Na zdjęciach Członkowie Zarządu FOPnU Maria Siwko i Władysław Strutyński odznaczeni Dyplomami Uznania z okazji Jubileuszu 35-lecia Stowarzyszenia «Wspólnota Polska» oraz pamiątkową książką «Kresy» z fotografiami z Narodowego Archiwum Cyfrowego.

co ona stanowi, i za to, co od niej otrzymaliśmy i otrzymujemy – mówił w odpowiedzi na słowa profesora Stelmachowskiego Jan Paweł II.

Połączenie tych dwóch perspektyw wyznaczyło cele i powinności jakie stanęły przed Wspólnotą Polską wobec polskiej diaspory.

Szybko okazało się, że idea jaka zawiera się w pojęciu *Wspólnota Polska* znalazła uznanie w całym kraju. Powstały oddziały SWP a wraz z nimi wielotysięczne grono działaczy chcących podjąć zadania wsparcia Polonii i Polaków za granicą. Stopniowo krystalizowały się też obszary tego wsparcia – od kultury, przez edukację do sportu, o czym powiemy za chwilę. Równie ważne były starania Wspólnoty na poziomie parlamentarnym, o jak najszybsze wdrożenie regulacji prawnych

Małgorzaty Kidawy-Błońskiej ds. polityki polonijnej **Wojciech Białek**, doradca Ministra Obrony Narodowej pułkownik **Barbara Betiuk**, Przewodniczący Rady Polonii Świata, poseł na Sejm Republiki Litewskiej **Jarosław Narkiewicz**, Przewodniczący Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych **Edward Trusewicz**, Prezes Kongresu Polonii

Głowiński, profesor **Józef Wróbel**, Skarbnik **Maciej Cybulski**, prezesi Oddziałów SWP – **Stefan Gajda**, **Anna Kietlińska**, **Krzysztof Łachmański**, **Halina Nabrdalik**, **Iwona Popławska-Borowska**, **Zdzisław Szczepkowski**, **Dariusz Śladecki**, **Alicja Brzan-Kłoś** – Prezes Komisji Rewizyjnej SWP, **Michał Kisiel** – Dyrektor Domu

dla naszej demokracji.

Sztafeta pokoleń, 35 lat, wiele osób, wiele inicjatyw, wiele zdarzeń, które tę wspólnotę budowały i dzisiaj można popatrzeć na przestrzeni tych 35 lat, że ta wspólnota coraz lepiej udaje nam się budować.

W odpowiedzi na wystąpienia Prezes SWP **Dariusz Piotr Bonisławski** powiedział:

Koncert w ogrodach warszawskiego Domu Polonii z okazji Jubileuszu 35-lecia Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”.

– Wspólnocie Polskiej.

To był czas odbudowy państwowości po latach ideologicznego zniewolenia. Profesor Stelmachowski – ówczesnie pierwszy marszałek Senatu II Rzeczypospolitej – doskonale rozumiał, że w ten proces tworzenia nowego ładu włączyć należy Polaków, którzy z różnych przyczyn znaleźli się poza granicami ojczyzny.

O potrzebie konsolidacji, rozszerzenia idei solidarności, wspólnoty ponad granicami na całą polską diasporę niezależnie od miejsca jej zamieszkania – w kraju, czy poza nim – oraz włączenia jej w powszechne dzieło budowy pomyślności Rzeczypospolitej mówił marszałek Stelmachowski na rzymskim spotkaniu z papieżem Janem Pawłem II w październiku 1990 roku.

Co oczywiste spotkało się ono z pełnym zrozumieniem i aprobatą Ojca Świętego, który podkreślał, że:

«Nie można o Polakach na świecie myśleć, wychodząc od pojęcia «emigracja» trzeba myśleć, wychodząc od rzeczywistości «Ojczyzna».

Możemy być dumni z tego, co mamy. Dlatego tak bardzo ważne jest, by czuć się Polakiem, mieć świadomość polskich korzeni, które sięgają tysiąca lat, a czerpią swą siłę z chrześcijańskiej wiary i kultury europejskiej. Świadomość tych związków, a zarazem świadomość wartości własnej kultury pomogą nam właściwie ocenić samych siebie i zwiększą poszanowanie kultury innych narodów. Jesteśmy odpowiedzialni za Polskę, za to,

umożliwiających powrót Polaków do macierzy.

Od 1990 roku nieprzerwanie łączy Polaków rozsianych po całym świecie. Zainicjowane przez prof. Andrzeja Stelmachowskiego, powstało z myślą o tych, którzy – choć mieszkają poza granicami kraju – wciąż noszą Polskę w sercu. Misją Stowarzyszenia od zawsze było tworzenie jednej, globalnej wspólnoty – 60 milionów Polaków – dla których język, kultura i tożsamość narodowa stanowią wspólny fundament. To właśnie te wartości codziennie przekładane są na konkretne działania.

UROCZYSTOŚCI W DOMU POLONII

W tym jubileuszowym dniu 2 maja, w Domu Polonii odbyły się uroczystości z okazji **35-lecia powstania Stowarzyszenia «Wspólnota Polska»**. Otwierając uroczystość w Domu Polonii w Warszawie przewodniczący Zarządu Krajowego **Tomasz Różniak** przywitał znakomitych gości, którzy zgodzili się świętować razem piękny Jubileusz.

Wśród nich znaleźli się m.in. Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta RP Minister **Andrzej Dera**, Dyrektor TVP Polonia **Grzegorz Jędrasik**, Zastępca Dyrektora Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami z Granicą Ministerstwa Spraw Zagranicznych **Agnieszka Wielowiejska**, doradca Marszałek Senatu RP

Amerykańskiej **Frank Spula**, Wiceprezes Kongresu Polonii Amerykańskiej **Anna Kuklińska**, Prezes Zjednoczenia Polskiego w Wielkiej Brytanii **Alicja Donimirska**, Prezes Kongresu Polonii Kanadyjskiej **Janusz Tomczak**, Prezes Polskiej Macierzy Szkolnej w Włokkiej Brytanii **Elżbieta Barrass**, Prezes Związku Polaków w Rumunii, poseł na Sejm Republiki Rumunii **Gerwazy Longer**, Wiceprezes Związku Polaków w Rumunii **Wiktoria Longer**, Prezes Federacji Organizacji Polskich w Ukrainie **Elżbieta Korowiecka**, Prezes Obwodowego Towarzystwa Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza w Czerniowcach **Władysław Strutyński**, członek Zarządu Federacji Organizacji Polskich na Ukrainie **Maria Siwko**, Dyrektor Domu Polskiego w Barze **Ilona Perun**, Dyrektor Centrum Kultury Polskiej i Dialogu Europejskiego w Iwano-Frankowsku **Alina Czirkowa**, Wiceprezes Towarzystwa Kultury Polskiej Ziemi Lwowskiej **Zygmunt Jaszczyszyn**, Zastępca Dyrektora Domu Polskiego w Żytomierzu **Helena Denysiewicz**, Prezes Związku Polaków w Mołdawii **Rodika Młyńska**, Prezes Honorowy Związku Polaków w Kazachstanie **Oleg Czerwiński**, Członek Rady Polonii Świata, przedstawicielka Polonii austriackiej **Teresa Opalińska**. Wspólnotę Polską na Jubileuszu reprezentowali przedstawiciele władz krajowych – Zarządu i Rady Krajowej – SWP na czele z Prezesem **Dariuszem Piotrem Bonisławskim**, Przewodniczącym Zarządu Krajowego **Tomasz Bańkowska**, profesor **Tomasz**

Polonii w Pułtusku, **Mariusz Grudzień** – Dyrektor Domu Polonii w Rzeszowie jak też pracownicy Wspólnoty Polskiej, Doradca Marszałek Senatu RP **Małgorzata Kidawa-Błońska** ds. polityki polonijnej **Wojciech Białek** odczytał list - przesłanie od Marszałka skierowany do Wspólnoty Polskiej z okazji Jubileuszu 35-lecia.

Minister **Andrzej Dera**, Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta RP w swoim wystąpieniu, odnosząc się do 35-letniego dorobku Wspólnoty Polskiej powiedział:

Jestem ogromnie zaszczycony, że podczas dzisiejszej, pięknej uroczystości Jubileuszu 35-lecia Stowarzyszenia «Wspólnota Polska», mogę reprezentować Prezydenta Rzeczypospolitej.

Dzisiejszy dzień jest szczególnie w dwójnasób – zarówno ze względu na ten piękny Jubileusz, ale też Dzień Polonii i Polaków poza granicami kraju. To zaś pokazuje, jak Wspólnota Polska wpisała się w najnowszą historię Rzeczypospolitej, bo de facto powstała razem z odrodzoną Rzeczypospolitą, 35 lat temu, kiedy świętej pamięci **Andrzej Stelmachowski** zaszczylił tę ideę budowy wspólnoty Polaków mieszkających w kraju z Polakami, którzy mieszkają poza jego granicami i przyjęło to formułę Stowarzyszenia «Wspólnota Polska», której był inicjatorem i pierwszym prezesem a jednocześnie pierwszym marszałkiem Senatu RP. Ogromnie zasłużona postać

Dziękuję naszym partnerom za to, że jesteście z nami pomimo rozlicznych obiektywnych problemów. To dla nas poczucie dumy i przekonanie, że robimy coś dobrego, ważnego, co jest potrzebne. Dziękuję za te 35 lat razem.

«Sztafeta pokoleń», o której powiedział pan Minister Dera – tak, my jesteśmy kolejną zmianą w tym biegu, który rozpoczął pan Marszałek **Andrzej Stelmachowski**. I niech tak pozostanie na kolejne lata.

Życzę wszystkim, abyśmy za czas jakiś świętowali pięćdziesięciolecie i stulecie.

Dziękuję bardzo!

Pozostała część uroczystości w ogrodach warszawskiego Domu Polonii wypełnił występ artystów **Kadarqua Quartet** pod tytułem «Szalone skrzypce i muzyka świata» w składzie **Jeno Lisztes** – cymbały, **Grzegorz Lalek** – skrzypce, **Paweł Zagańczyk** – akordeon, **Sebastian Wypych** – kontrabas, oraz recytacje wspaniałej polskiej aktorki **Anny Seniuk**.

Po koncercie uczestnicy jubileuszowych uroczystości udali się na uroczystą kolację, która była też okazją do przemówień, podziękowań, wyróżnień, obdarowania pamiątkowymi dyplomami i wydawnictwami związanymi z postacią marszałka **Andrzeja Stelmachowskiego** oraz tak bliski każdemu Polakowi **Kresami**, które już nie geograficznie, ale kulturowo nadal kształtują naszą tożsamość.

Władysław STRUTYŃSKI.

Wybitny prawnik i mistrz akademicki

Setna rocznica urodzin profesora Andrzeja Stelmachowskiego

W 2025 roku, w setną rocznicę urodzin profesora **Andrzeja STELMACHOWSKIEGO** – pierwszego marszałka odrodzonego Senatu RP w latach 1989–1991, na grobie profesora na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie został złożony wieniec od marszałek Senatu **Małgorzaty Kidawy-Błońskiej**.

Na cmentarz udała się delegacja przedstawicieli władz krajowych Stowarzyszenia «Wspólnota Polska», która złożyła wieniec na grobie profesora, założyciela i pierwszego prezesa Stowarzyszenia. W uroczystości wzięli udział: przewodniczący Zarządu Krajowego **Tomasz Różniak**, wiceprezes prof. **Józef Wróbel**, sekretarz generalny **Maciej Kazienko**, członek Zarządu Krajowego **Sebastian Jaworowski** oraz wieloletni współpracownik profesora, **Jan Nowak**.

Po południu w Archikatedrze św. Jana Chrzciciela w Warszawie kardynał **Kazimierz Nycz** odprawił Mszę św. w intencji Profesora Stelmachowskiego.

Uroczystość w Stowarzyszeniu «Wspólnota Polska». Po nabożeństwie przedstawiciele Stowarzyszenia oraz zaproszeni goście wzięli udział w spotkaniu wspomnieniowym w Domu Polonii przy Krakowskim Przedmieściu 64. Z zagranicy przybyli działacze polonijni: **Tadeusz Adam Pilat** ze Szwecji – wiceprzewodniczący Rady Polonii Świata, **Alicja Donimirska** z Londynu – prezes Zjednoczenia Polskiego w Wielkiej Brytanii i **Barbara Wojda** z Brukseli – prezes Rady Polonii Belgijskiej i Polskiej **Macierzy Szkolnej** w Belgii. Obecny był też **Wojciech Białek**, doradca marszałek Senatu RP. Uczestnicy spotkania obejrzeli wystawę przedstawiającą życiowy dorobek profesora oraz wymienili się refleksjami i myślami o założycielu Stowarzyszenia «Wspólnota Polska».

Dariusz Piotr Bonisławski – prezes Stowarzyszenia «Wspólnota Polska»: «Jesteśmy jako Stowarzyszenie «Wspólnota Polska», jako Polonia, jako Polacy, którym bliska sercu jest społeczność, która żyje poza granicami kraju w bardzo dobrej i szczęśliwej sytuacji – możemy odwoływać się do wspaniałych korzeni. Do korzeni, które tworzył niebanalny, wyjątkowy, mądry, mąż stanu, patriota, ale przede wszystkim dobry człowiek. Jest to ogromne szczęście. Narody, państwa, instytucje, społeczności – wszyscy prędzej czy później zaczynają szukać korzeni, czegoś na czym można tworzyć swoją wspólnotowość. My nie musimy szukać. Mamy postać Profesora Stelmachowskiego i tych, którzy 30 lat temu budowali z Nim naszą Organizację – budowali zręby łączności Polaków z rodakami poza granicami kraju».

Tomasz Różniak – przewodniczący Zarządu Krajowego SWP: «Profesor Stelmachowski jest ważną osobą dla Stowarzyszenia «Wspólnota Polska». On nie tylko stworzył Stowarzyszenie. Jego myśl o tym, jak powinny być kształtowane relacje między Polską a Polonią są do dzisiaj wyznacznikiem, jak mamy działać».

Tadeusz Adam Pilat – wiceprzewodniczący Rady Polonii Świata: «Profesor Stelmachowski to postać, która wywarła na nas ogromny wpływ. Dbał o to, ażeby Polonia ufała Wspólnocie, Polsce. (...) Łączył Polaków ze Wschodu i Zachodu, co nie było łatwe, bo nie było takiego zaufania, wtedy to były początki. Życze obecnym władzom SWP, żeby w tym duchu Profesora Stelmachowskiego mogli działać dalej, chociaż czasy nie są takie łatwe, jak były wtedy. Niech ta atmosfera i duch Stelmachowskiego wam pomaga w waszej pracy i współpracy z Polonią».

Prof. Józef Wróbel – wiceprezes Stowarzyszenia «Wspólnota Polska»: «Czasem obecni członkowie zarządu zadają mi pytanie: «A jak to było? Bo ty pamiętasz.» Pamiętam Profesora w jednym obliczu, a miał ich wiele i wszystkie były niezwykle interesujące. Pamiętam Go jako prezesa, jako człowieka, który kierował pracami zarządu i rady krajowej. Jako człowieka niezwykle troskliwego, ciepłego i człowieka konciliacyjnego. Profesor miał ten szczególny dar przyniesiony z polityki – uciertał poglądy. (...) To co było ważne w jego działalności polonijnej, to ogromna troska o dzieci i młodzież. Do dzisiaj zbieramy tego owoce – dzieci, które przyjeżdżały 30 lat temu, przysylają teraz na kolonie swoje dzieci. Ta tradycja się utrzymuje (...)».

Joanna Fabisiak – polski polityk, samorządowiec, były poseł RP, prezes

Fundacji «Świat na tak»: «Kiedyś zapytałam – Panie Profesorze, a gdzie się spotkamy? A On odpowiedział – jak to gdzie? W domu każdego Polaka! W Domu Polonii, bo to jest dom każdego Polaka na całym świecie. I tak ma zostać. – Mijmy nadzieję, że kolejne pokolenia będą spełniać ten testament. To dotyczy tego Domu, to dotyczy Wspólnoty, którą on powołał. (...) Wspólnota jest podstawową organizacją. We Wspólnocie po raz pierwszy spotkałam się z poważnym stwierdzeniem – Polacy to my: tu 40 milionów i te 20 poza granicami kraju. To stwierdzenie trzeba traktować bardzo poważnie».

Konsul Andrzej Chodkiewicz – najbliższy współpracownik prof. Stelmachowskiego: «Dla profesora Stelmachowskiego ważne było «zasypywanie przepaści pomiędzy krajem a emigracją». Ważnym wydarzeniem, które było właśnie tym zasypywaniem przepaści, była Konferencja Kraj-Emigracja, która odbyła się w 1990 roku w Rzymie. Otworzyła ona kontakty pomiędzy organizacjami polonijnymi, czy raczej Polakami za granicą, a nowo utworzoną w lutym 90 roku Wspólnotą Polską. W Rzymie zaczęła się droga do pojednania kraju i emigracji. Zakończyła się zjazdem w Krakowie i mniej pamiętanym, ale dla bardzo wielu emigrantów politycznych ważnym zjazdem kombatanów z sierpnia '92 roku i odbyciem w Warszawie defilady zwycięstwa – tej, której nie doczekali się w 1945 roku».

Czasami, chociaż nieczęsto, pojawiają się wśród nas ludzie mądrzy i prawi. Gdy jeszcze mają zdolność i siłę zaszczyć innych jakąś chwalebna ideą powstaje wartość, która przekracza granice życia jej inicjatora. Wielu z nas miało szczęście znać takiego człowieka, który pozornie oczywisty fakt, jakim jest emigracyjne czy dziejowe związane 18 ze zmianą granic rozproszenie naszych rodaków, uczynił temat narodowy upominając się o pełnoprawne włączenie rodaków, bez względu na miejsce ich zamieszkania, do polskiej rodziny, narodu, który to ze swej natury wykracza poza geograficzną lokalizację państwa. Tak powstała idea «Wspólnoty Polskiej», która przybrała postać Stowarzyszenia, aby w jej działanie mógł włączyć się każdy, bez względu na swoją pozycję społeczną, wykształcenie, wiek. Tym człowiekiem był urodzony 100 lat temu profesor **Andrzej Stelmachowski** – prawnik, polityk, nauczyciel akademicki, pierwszy marszałek odrodzonego Senatu RP i minister edukacji narodowej, społecznik, walczący w czasach socjalizmu o ustrojowy przełom, a po 89 roku budujący zręby III Rzeczypospolitej. Profesor Andrzej Stelmachowski kierował Stowarzyszeniem «Wspólnota Polska» przez osiemnaście lat od roku 1990 do maja 2008 r., dopóki wystarczyło mu sił.

W setną rocznicę urodzin profesora Andrzeja Stelmachowskiego, Kancelaria Senatu wspólnie z Uniwersytetem Warszawskim zorganizowała w Senacie konferencję Jemu poświęconą, pod patronatem marszałek Senatu **Małgorzaty Kidawy-Błońskiej**. W wydarzeniu uczestniczyli m. in.: wicemarszałek Senatu

ANDRZEJ STELMACHOWSKI (1925-2009) – profesor nauk prawnych, nauczyciel akademicki, marszałek Senatu I kadencji (1989-1991), minister edukacji narodowej (1991-1992), kawaler Orderu Orła Białego. W czasie II wojny światowej walczył jako żołnierz AK. W 1947 r. ukończył studia na Wydziale Prawa Uniwersytetu Poznańskiego. W 1973 r. uzyskał tytuł naukowy profesora. Specjalizował się w prawie cywilnym i rolnym. Był autorem ponad 160 publikacji książkowych, rozpraw i artykułów. Zasiadał w Polskiej Akademii Nauk. Wykładał na uniwersytetach: Wrocławskim, Warszawskim i Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Zasiadał m.in. w Komisji Episkopatu «Iustitia et Pax» i w Komisji Episkopatu ds. Duszpasterstwa Rolników. Był doradcą NSZZ Rolników Indywidualnych «Solidarność». Jako jeden z inicjatorów Okrągłego Stołu, uczestniczył w obradach plenarnych i pracach zespołu ds. gospodarki i polityki społecznej. Współprzewodniczył negocjacjom w podzespole ds. rolnictwa i zasiadał w grupie roboczej ds. ustawy o związkach zawodowych rolników indywidualnych. W latach 2007-2009 był doradcą prezydenta RP. Współtworzył Stowarzyszenie «Wspólnota Polska» i pełnił funkcję jego pierwszego prezesa (1990-2008).

RP I kadencji **Andrzej Jan Wielowieyski**, wicemarszałek Senatu **Rafał Grupiński**, szefowa Kancelarii Senatu **Ewa Polkowska**, prorektor UW ds. doktoranckich i prawnych prof. Adam Niewiadomski, rektor Uniwersytetu Warszawskiego prof. **Alojzy Z. Nowak**, prezes Stowarzyszenia «Wspólnota Polska» **Dariusz Piotr Bonisławski** i przewodniczący Zarządu Krajowego Stowarzyszenia **Tomasz Różniak**, prof. **Andrzej Friszke**, senator **Janina Sagatowska** i senator I kadencji **Jerzy Stępień**. W senackich uroczystościach uczestniczył syn profesora **Stanisław Stelmachowski** z rodziną, konsul **Andrzej Chodkiewicz**, prezes Poczty Polskiej **Sebastian Mikosz** oraz liczni parlamentarzyści, badacze i współpracownicy profesora. Na uroczystości w Senacie przybyli też przedstawiciele środowisk polonijnych.

Otwierając konferencję, wicemarszałek Senatu **Rafał Grupiński** powiedział: «Marszałek Senatu I kadencji **Andrzej Stelmachowski** podejmował pierwsze działania, żeby Senat, wybrany w demokratycznych wyborach w 1989 roku, zaczął budować fundamenty pod nową Rzeczpospolitą». Podkreślił, że w czasie przełomu 1989–1990 prof. Andrzej Stelmachowski ze swoimi cechami charakteru, doświadczeniem prawniczym, a także doświadczeniem z działalności w Klubie Inteligencji Katolickiej i NSZZ «Solidarność» był człowiekiem «najlepiej przygotowanym, by podjąć się zadania, jakie powierzył mu Senat».

«Jesteśmy bardzo dumni, że Andrzej Stelmachowski był naszym profesorem» – mówił rektor Uniwersytetu Warszawskiego prof. **Alojzy Z. Nowak**. Jak podkreślił, w swojej pracy i życiu dążył do prawdy. «Szanował ludzi i poglądy innych. Umiął łączyć ludzi. Był tolerancyjny i otwarty» – wyliczał rektor. «Takim pozostanie w pamięci swoich uczniów, których liczne grono pozostawił» – dodał.

Prezes Stowarzyszenia «Wspólnota Polska» **Dariusz Piotr Bonisławski** przypomniał, że prof. Andrzej Stelmachowski przewodniczył stowarzyszeniu przez 18 lat. «Pozostawił po sobie spuściznę materialną w postaci szkół na Wschodzie, w Ameryce Południowej i Północnej, a także spuściznę intelektualną i emocjonalną (...) Zaszczepił w nas zrozumienie tego, czym jest łączność 60 mln Polaków żyjących w kraju i poza nim i działanie na rzecz dobra ojczyzny».

W liście skierowanym do uczestników konferencji, minister obrony narodowej Władysław Kosiniak-Kamysz napisał, że prof. Andrzej Stelmachowski był człowiekiem dialogu i umiarkowania, z całego serca oddanym Polsce i kształtowaniu jej nowej, demokratycznej państwowości.

Wspominając swojego ojca, **Stanisław Stelmachowski** podkreślił, że mimo wielu obowiązków dbał o rodzinę. «Czuliśmy się przy nim bezpiecznie. Mi i bratu pozwalał rozwijać się zgodnie z naszymi pragnieniami. Dawał nam dużą swobodę» – mówił.

O działalności Andrzeja Stelmachowskiego w KIK i NSZZ «Solidarność» mówił prof. **Andrzej Friszke**. Wskazał m.in. na jego rolę w przygotowaniach Okrągłego Stołu. Przypomniał poufne rozmowy w 1988 r. z sekretarzem Komitetu Centralnego PZPR **Józefem Czynkiem** w sprawie spotkania przedstawicieli władzy komunistycznej z opozycją. W ocenie historyka za jednego z twórców przemian w Polsce w 1989 r. należy uznać Andrzeja Stelmachowskiego.

Marszałka Senatu I kadencji wspominali ówczesny wicemarszałek Senatu **Andrzej Wielowieyski**, senator I kadencji **Jerzy Stępień**, szef Kancelarii Senatu w latach 1990-1996 **Wojciech Sawicki** i obecny szef Kancelarii Senatu **Ewa Polkowska**. Podkreślali, że odrodzony Senat i Kancelaria Senatu były ciałami bez żadnego doświadczenia. Ich budowanie było zadaniem trudnym, ale znakomicie poradził sobie z nim marszałek **Andrzej Stelmachowski**. W ocenie Andrzeja Wielowieyskiego był to marszałek z autorytetem, zdrowym rozsądkiem i poczuciem humoru.

«Marszałek Andrzej Stelmachowski potrafił prowadzić Senat w sposób, którego mogą pozazdrościć mu inni przewodniczący parlamentów – z lekkością, sympatią i uwagą dla wszystkich» – dodał **Wojciech Sawicki**. Według niego dobrze rozumiał także pojęcie służby cywilnej. «Bez wielkich słów, okazując szacunek pracownikom Kancelarii Senatu, nie angażując ich w działania stricte polityczne, zaszczepił w nas zrozumienie tego, czym jest służba dla państwa, Senatu i senatorów» – podkreślił.

Spuściznę naukową prof. Andrzeja Stelmachowskiego przypomnieli prof. **Alina Jurcewicz** z Polskiej Akademii Nauk, prof. **Roman Budzinowski**, przewodniczący zarządu Polskiego Stowarzyszenia Prawników Agrarystów, prof. **Paweł Czechowski** z Uniwersytetu Warszawskiego i prof. **Stanisław Prutis** z Uniwersytetu w Białymstoku. Podkreślali, że dorobek prof. **Andrzeja Stelmachowskiego** jest znany, doceniony i żywy. Świadczy też o wszechstronnych zainteresowaniach naukowych.

O działalności **Andrzeja Stelmachowskiego** na rzecz Polonii i Polaków za granicą mówili przewodnicząca Komitetu Badań nad Migracjami PAN prof. **Magdalena Lesińska**, senator **Janina Sagatowska** i **Andrzej Chodkiewicz**, dyrektor Biura Zarządu Krajowego Stowarzyszenia «Wspólnota Polska» w latach 1990-2010. Na konferencji zabierali również głos przedstawiciele środowisk polskich za granicą, którzy przez wiele lat współpracowali z profesorem Andrzejem Stelmachowskim.

Wiceprzewodniczący Rady Polonii Świata **Tadeusz Adam Pilat**, podkreślił rolę profesora Stelmachowskiego w budowaniu wzajemnego zaufania i w procesie integracji środowisk polonijnych. «Polacy na całym świecie zawdzięczają Profesorowi Andrzejowi Stelmachowskiemu zintegrowanie diaspory, gdy nastąpiła w Polsce i w wielu krajach wschodniej Europy transformacja ustrojowa. To nie była sprawa łatwa, wręcz bardzo trudna, nie wystarczyło stworzyć organizację społeczną tym się zajmującą, czyli Stowarzyszenie «Wspólnota Polska» gdyż brak było wzajemnego zaufania pomiędzy organizacjami i środowiskami polonijnym w poszczególnych krajach. Profesor wiedział, jak to zrobić i jak pokonać bariery (...)».

Ze wspomnień uczestników konferencji o Andrzeju Stelmachowskim wyłania się obraz wyjątkowego człowieka – męża stanu, wybitnego prawnika i mistrza akademickiego, człowieka szlachetnego, prawego, roztropnego, rozważnego, bezinteresownego, niezależnego i zdecydowanego. Był też niekwestionowanym autorytetem moralnym.

W sali Senatu Pałacu Kazimierzowskiego Uniwersytetu Warszawskiego również odbyła się konferencja naukowa pt. «Prawo i polityka», upamiętniająca dorobek naukowy i działalność Profesora Andrzeja Stelmachowskiego, wybitnego prawnika, specjalisty w zakresie prawa cywilnego i rolnego.

„Biskup Rzymu, FRANCISZEK, wrócił do Domu Ojca”

PAPIEŻ FRANCISZEK odszedł 21 kwietnia w swojej rezydencji w watykańskim Domu Świętej Marty, — poinformował kardynał Kevin Farrell w komunikacie przekazanym przez watykańskie biuro prasowe.

Około 250 000 osób uczestniczyło w sobotę, 26 kwietnia, na watykańskim placu Świętego Piotra w mszy pogrzebowej papieża Franciszka, który zmarł w wieku 88 lat po ponad 12 latach pontyfikatu.

Kardynał **Giovanni Battista Re**, który przewodniczył mszy, powiedział w homilii, że Franciszek był «papieżem pośród ludzi».

W mszy udział wzięło 160 delegacji i kilkudziesięciu światowych przywódców, wśród nich prezydent USA **Donald Trump** z małżonką, przywódca Argentyny **Javier Milei**, prezydenci: Włoch **Sergio Mattarella** i Ukrainy **Wołodymyr Zełenski** z małżonką **Ołena**.

Obecny był prezydent RP **Andrzej Duda** z małżonką **Agatą Kornhauser-Duda**.

Przybyli prezydent Niemiec **Frank-Walter Steinmeier** z kanclerzem **Olafem Scholzem**, prezydenci: Francji **Emmanuel Macron**, Brazylii **Luiz Inacio Lula da Silva**, Węgier **Tamas Sulyok** z premierem **Viktorem Orbanem**, premier Wielkiej Brytanii **Keir Starmer**.

Unię Europejską reprezentowali przewodniczący: Komisji Europejskiej **Ursula von der Leyen**, Parlamentu Europejskiego **Roberta Metsola**, Rady Europejskiej **Antonio Costa**. Był także sekretarz generalny ONZ **Antonio Guterres**, a także były prezydent USA **Joe Biden** z żoną **Jill**.

Wśród korowanych głów byli król Belgów **Filip**, królowa Danii **Maria**, król Hiszpanii **Filip VI** z małżonką królową **Letycją**, król Szwecji **Karol XVI Gustaw** z królową **Syldią**, król Jordanii **Abdullah II** z małżonką królową Ranią, książę Monako **Albert II** z małżonką Charlene. Koronę brytyjską reprezentuje książę **William**, syn króla **Karola III**.

Odnotowano powitalny uścisk dłoni między Donaldem Trumpem a Ursulą von der Leyen, a także uścisk między Trumpem a prezydentem Macronem podczas przekazywania sobie znaku pokoju.

Na pogrzebie biskupa Rzymu było 40 delegacji ekumenicznych i innych religii. Obecny był przyjaciel Franciszka i jego sojusznik m.in. w kwestiach ekologii, ekumeniczny patriarcha Konstantynopola **Bartolomej**.

Pogrzeb papieża Franciszka rozpoczął się o godzinie 10 na placu Świętego Piotra w Watykanie. Ceremonii pogrzebowej przewodniczył dziekan Kolegium Kardynalskiego kardynał Giovanni Battista Re.

Tradycja ułożenia otwartej Księgi Ewangelii oraz postać kardynała Giovanni Battisty Re, szczególnie zapadła w pamięć Polakom. Kardynał ten przez lata był jednym z najbliższych współpracowników Jana Pawła II, na którego pogrzebie w sposób niemalże «magiczny» Księga Ewangelii zamknęła się, kończąc pewien piękny etap w

historii Kościoła.

Kardynał **Giovanni Battista Re** podczas kazania wspominał o ostatniej niedzieli papieża Franciszka: «Ostatni obraz, który pozostanie przed naszymi oczami i w naszych sercach, to ten z ostatniej niedzieli, Uroczystości Zmartwychwstania Pańskiego, kiedy papież Franciszek, pomimo poważnych problemów zdrowotnych, pragnął nam udzielić błogosławieństwa z balkonu bazyliki Świętego Piotra. Potem pojawił się na placu, aby pozdrowić z otwartego papamobile licznie zgromadzonych na Mszy św. Wielkanocnej» – dodał sędziwy włoski kardynał.

Podkreślił: «Pomimo słabości i cierpienia ostatniego czasu papież Franciszek wybrał drogę poświęcenia aż do ostatniego dnia swojego życia na ziemi. Podał śladami swojego Pana, Dobrego Pasterza, który umiował swoje owce aż do oddania za nie swojego życia. Uczynił to z mocą i spokojem, blisko swojej owczarni, Kościoła Bożego».

Papież «zachował swój temperament i styl pasterskiego przewodzenia, a także od razu nadał zarządzaniu Kościołem wyraźne rysy swojej silnej osobowości. Nawiązywał bezpośredni kontakt z poszczególnymi osobami i społeczeństwami pragnąc być blisko wszystkich» – dodał dziekan Kolegium Kardynalskiego.

Przypomniał, że Franciszek «szczególnie troszczył się o osoby w trudnej sytuacji, poświęcał się bezgranicznie, zwłaszcza dla ostatnich tego świata, dla wykluczanych».

«Był papieżem pośród ludzi, miał serce otwarte dla wszystkich. Był również papieżem, który dostrzegał nowe zjawiska w społeczeństwie i to, co Duch Święty wzbudzał w Kościele. Swoim charakterystycznym słownictwem oraz językiem bogatym w obrazy i metafory, papież zawsze starał się oświecać problemy naszych czasów mądrością Ewangelii» – przypomniał kardynał Re.

Charakteryzowała go – zauważył – wielka spontaniczność i nieformalny sposób zwracania się do wszystkich, nawet do osób dalekich od Kościoła.

«Peten ludzkiego ciepła i głęboko wrażliwy na codzienne dramaty, papież Franciszek prawdziwie dzielił niepokoje, cierpienia i nadzieje czasów globalizacji i poświęcał się dodawaniu otuchy i odwagi przestaniem, które potrafiło dotrzeć do serc ludzi w bezpośredni i natychmiastowy sposób» – stwierdził kardynał Re.

Mówił o jego gościnności i umiejętności słuchania i stylu odpowiadającym współczesnej wrażliwości, co – dodał – poruszało serca, aby budzić siły moralne i duchowe.

Jak stwierdził, motywem przewodnim misji Franciszka było przekonanie, że Kościół jest domem dla wszystkich; «domem o zawsze otwartych drzwiach». Tak odniósł się do często powtarzanego po hiszpańsku słowa: «todos, todos, todos» (wszyscy).

Przypomniał niezliczone gesty papieża i apele na rzecz uchodźców oraz determinację w działaniu dla ubogich.

Jak zauważył, wymowne było to, że Franciszek w pierwszą podróżą po wyborze udał się na wyspę Lampedusa, będącą symbolem dramatu migracji i tysięcy ofiar.

Kardynał Re powiedział, że spośród 47 zagranicznych papieskich podróży szczególne miejsce w historii zajmie pielgrzymka do Iraku w 2021 roku; «podjęta pomimo wszelkich zagrożeń».

Brawami i wzruszeniem wierni przyjęli słowa kardynała Re: «W obliczu szalejących w ostatnich latach licznych wojen, niosących ze sobą niehumanitarne okrucieństwa, niezliczone ofiary i zniszczenia, papież Franciszek nieustannie zabierał głos błagając o pokój. Wzywał do rozsądku i uczciwych negocjacji, aby szukać możliwych rozwiązań, ponieważ – jak mawiał – wojna to jedynie śmierć ludzi, zniszczenie domów, szpitali i szkół». Przywołał apele papieża: «Budujcie mosty, a nie mury».

Mimo cierpienia i słabości ostatnich chwil, papież Franciszek postanowił iść drogą ofiarowania siebie(...) jak dobry pasterz, który umiował swoje owce aż do oddania życia – wspominał kardynał Giovanni Battista Re.

Plomienne kazanie nagrodzone brawami. W imieniu kolegium kardynałów kardynał Giovanni Battista Re wyraził podziękowanie dla wszystkich uczestników pogrzebu, zwłaszcza dla delegatów i przedstawicieli licznych zebranych krajów.

Krdynał Battista Re przytoczył również symboliczne słowa, którymi papież Franciszek zawsze kończył swoje wystąpienia: «Pamiętajcie, by się o mnie modlić», do których odniósł się w następujących słowach.

Teraz drogi papieżu Franciszku prosimy, abys ty Ty modlił się za nami i prosimy, abys z nieba pobłogosławił Kościół, Rzym i cały świat, jak zeszej niedzieli uczyniłeś to z balkonu tej bazyliki – zaapelował do zmarłego Ojca Świętego, co spotkało się z gromkimi brawami zebranych.

Po zakończonej ceremonii pogrzebowej trumna z ciałem zmarłego papieża Franciszka została przeniesiona do bazyliki Matki Bożej Większej w Rzymie, zgodnie z jego ostatnią wolą.

Źródło: WPROST.pl

Kim jest Ojciec Święty Leon XIV?

O PROFILU MISYJNYM Amerykanin **Robert Francis Prevost** został wyznaczony w 2023 roku przez papieża Franciszka, aby kierować ważną dykasterią odpowiedzialną za wybór biskupów na świecie.

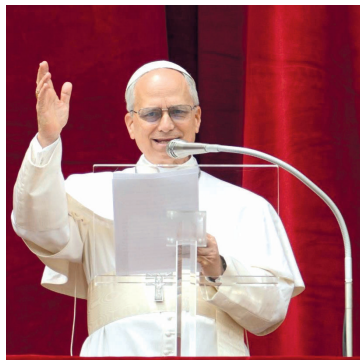
Ten członek Zakonu św. Augustyna, mianowany w tym roku kardynałem, ma nietypowy życiorys. Urodzony 14 września 1955 r. w Chicago, Robert Francis Prevost pochodzi z rodziny o korzeniach francuskich, włoskich i hiszpańskich. Studiował matematykę i filozofię na Uniwersytecie Villanova w Filadelfii, wstąpił do nowicjatu u augustianów w 1977 r., gdzie cztery lata później złożył śluby, zanim w 1982 r. otrzymał w Rzymie święcenia kapłańskie z rąk bp. Jeana Jadota (1909-2009), postrzeganego wówczas jako postać «postępowa» w Kurii Rzymskiej.

Następnie Robert Francis Prevost uzyskał doktorat z prawa kanonicznego na Angelicum (Papieskim Uniwersytecie św. Tomasza z Akwinu) w 1987 r. na podstawie pracy magisterskiej na temat roli lokalnego przeora Zakonu św. Augustyna. Przygotowując swoją pracę magisterską, miał także swoje pierwsze doświadczenie misyjne w Peru w latach 1985-86, jako kanclerz diecezji Chulucanas i wikariusz katedry. Po kilkumiesięcznym pobycie w rodzinnym Illinois jako kierownik duszpasterstwa powołał i dyrektor misji w swojej prowincji, w 1988 roku wrócił do Peru na jedenaście lat, podczas których przeprowadził liczne misje w archidiecezji Trujillo. W szczególności założył parafię, której był pierwszym proboszczem do 1999 r., a także był kolejno: przeorem swojej wspólnoty, sędzią kościelnym, dyrektorem seminarium augustianów, a nawet prefektem studiów i rektorem seminarium diecezjalnego, gdzie wykładał prawo kanoniczne, patrologię i moralność.

Wybrany prowincjałem w swoim rodzinnym regionie, obejmującym Środkowo-Zachodnie Stany Zjednoczone, wrócił do Chicago w 1999 r. Ks. Prevost został następnie wybrany przeorem generalnym Zakonu św. Augustyna i urząd ten piastował przez dwie sześciolate kadencje, od 2001 do 2013 r. Po roku na stanowisku dyrektora ds. formacji w klasztorze św. Augustyna w Chicago oraz pierwszego radnego i wikariusza prowincjalnego, w listopadzie został powołany do episkopatu przez papieża Franciszka. W 2014 r. powrócił do swojego byłego kraju misyjnego.

Pierwszy administrator apostolski diecezji Chiclayo, we wrześniu 2015 r. został biskupem ordynariuszem. Według wydania Papieskiego Dyrektorium z 2022 r. w diecezji tej, położonej w północnym Peru, żyje 90 inkardynowanych księży, a łączna populacja wynosi 1,3 mln mieszkańców, w tym 83% katolików. Biskup Prevost był także administratorem apostolskim diecezji Callao od 2020 do 2021 roku. W ramach Konferencji Biskupów Peru bp Prevost pełnił funkcję wiceprzewodniczącego i w związku z tym był członkiem Rady Stalej od 2018 do 2023 roku oraz przewodniczącym Komisji ds. Edukacji i Kultury od 2019 do 2023 roku.

Peru, kraj stosunkowo mały na skalę Ameryki Łacińskiej, ale mimo to dwukrotnie większy np. od Francji, odwiedził papież Franciszek w styczniu 2018 r. Podróż ta umożliwiła mu zatem spotkanie i dostrzeżenie bp. Prevosta, którego przyjął na prywatnej audiencji w 2021 r.

Kardynał Prevost był uczestnikiem Synodu na temat synodalności – ważnego projektu zapoczątkowanego przez papieża Franciszka w 2021 r., którego celem było uczynienie Kościoła bardziej inkluzywnym i mniej klerykalnym. Był szczególnie zaangażowany w refleksję na temat nominacji biskupów i sposobu ich zarządzania. Z pewnością – zdaniem ówczesnego prefekta – biskup musi być przywódcą. Ale nie może być prostym administratorem, ponieważ Kościół potrzebuje pasterzy, którzy znają swoich ludzi. W wywiadzie dla mediów watykańskich w 2023 roku wyjaśnił, że nie chce, aby wybór biskupów był wynikiem procesu demokratycznego.

W kwestii roli kobiet w zarządzaniu Kościołem amerykański kardynał podąża śladem papieża Franciszka, wykluczając a priori możliwość wyświęcania kobiet na diakonów, co ostatecznie groziłoby «klerykalizacją» kobiet.

Stosunkowo dyskretny podczas synodu w 2023 r., kardynał Prevost pojawił się jako jedna z najbardziej widocznych postaci drugiego zgromadzenia synodalnego w 2024 r. W szczególności podkreślił znaczenie wspólnej formacji biskupów diecezji półkuli północnej i tzw. diecezji «misyjnych», zachęcając do lepszego wyartykułowania więzi między Rzymem a Kościołami lokalnymi oraz do poszerzenia wyboru nowych biskupów w porozumieniu z ludnością Bóg.

Wybrany dziś 267. Papież, którym został pochodzący ze Stanów Zjednoczonych kard. Robert Francis Prevost, przybrał imię Leona XIV. Oto kim był jego poprzednik?

Wśród kolejnych papieży, którzy przybierali imię Leon, szczególnie wyróżnia się postać Leona XIII, którego pontyfikat przypadał na lata 1878-1903. Uważany jest za ojca społecznego nauczania Kościoła, przede wszystkim za sprawą encykliki *Rerum novarum*, opublikowanej w 1891 r. Była ona odpowiedzią Kościoła na zmiany społeczne i gospodarcze końca XIX w., zwłaszcza na rosnące w siłę idee marksistowskie i liberalno-kapitalistyczne. Przypominała ona również o niezbędnej współpracy Kościoła i państwa, o chrześcijańskiej wizji antropologicznej człowieka oraz o potrzebie troski Kościoła o klasę robotniczą. Nauczanie Leona XIII dotyczące kwestii społecznych, a także obrony Kościoła przed herezjami, obfitowało w wiele dokumentów – samych encyklik pozostawił 86.

Powołał do życia Papieską Komisję Biblijną. Za jego pontyfikatu udało się nawiązać pierwsze stosunki dyplomatyczne pomiędzy Stolicą Apostolską a Stanami Zjednoczonymi. Jest autorem popularnej Modlitwy do św. Michała Archanioła, którą ułożył w 1886 r. i polecił odmawiać na zakończenie każdej Mszy św.

Przed nami - wspólna praca

22 maja na Czerniowieckim Uniwersytecie Narodowym im. Jurija Fedkowycza odbyło się spotkanie delegacji Uniwersytetu *Ignatianum* w Krakowie z rektorem CzNU Ruslanem BIŁOSKURSKIM

NAWIASEM mówiąc, Ignatianum jest wyższą uczelnią katolicką prowadzoną przez Towarzystwo Jezusowe w Krakowie. Oficjalnie uznana za państwową placówkę oświatową w Polsce. Uniwersytet kształci na poziomie licencjackim, magisterskim i doktorskim w 14 dyscyplinach naukowych, takich jak: psychologia, pedagogika i filozofia.

Odwiedzili Czerniowce, aby podpisać Umowę o Dalszej Współpracy Rektor Uniwersytetu *Ignatianum*, Dr hab. **Tomasz Choma SJ**, zastępca dyrektora Centrum Historii i Rozwoju «Polska-Ukraina» ks.dr **Krzysztof ChomaSJ**, dyrektor Centrum Edukacji, Informacji i Transferu Wiedzy ks. dr **Jarosław Charkhula**, Ekonom Priwincji Polski Południowej Towarzystwa Jezusowego ks. **Artur Demkowicz SJ**, dobrodziejka Uniwersytetu *Ignatianum* i Ekspert ds. Ukrainy **Urszula Kontny**.

Stronę ukraińską

22 травня в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича відбулася зустріч ректора Руслана БІЛОСКУРСЬКОГО з делегацією Краківського університету *Ігнаціанум*

reprezentowali Rektor, prof. CzNU, Dr hab. **Ruslan Biloskurski**, dziekan Wydziału Historii, Politologii i Stosunków Międzynarodowych Dr **Wasył Karpo**, zastępca dziekana Wydziału Historii, Politologii i Stosunków Międzynarodowych Dr **Władysław Strutyński**, Kierownik Oddziału Współpracy Międzynarodowej CzNU Mgr **Serhij Łukianiuk**.

Naukowcy polskiego i ukraińskiego uniwersytetów rozmawiali o rozwoju współpracy akademickiej i edukacyjnej na zasadach równości i wzajemnych korzyści, a także o promowaniu relacji i wzajemnego zrozumienia między obiema Stronami – Uniwersytetu *Ignatianum* w Krakowie i Czerniowieckim Uniwersytetem Narodowym im. Jurija Fedkowycza.

Rektorzy obu uczelni podpisali Umowę o współpracy, której celem jest organizacja i opracowywanie wspólnych planów badawczych w poszczególnych obszarach, wymiana materiałów badawczych oraz publikacja materiałów związanych ze współpracą, organizacja wspólnych spotkań edukacyjnych, seminariów,

sympozjów, konferencji i warsztatów, wymiana studentów, nauczycieli, specjalistów i badaczy w celu rozwoju działalności akademickiej i naukowej.

W szczególności omawiano fakt, że w czerwcu br. grupa polskich naukowców przyjedzie do Czerniowec, aby poprowadzić zajęcia z języka polskiego i kultury polskiej w ramach Szkoły Letniej dla studentów Wydziału Historii, Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych naszego uniwersytetu.

Dyrektor ośrodka «Przestrzeń Nadziei», działającego przy kościele pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, o. **Norbert Freyek** zapewnił, że szkolenia odbędą się w tym ośrodku i dołoży wszelkich starań, aby kształcenie studentów i pobyt polskich kolegów na Bukowinie były komfortowe i sensowne.

Podczas spotkania delegacji zaproponowano zawarcie

Porozumienia o współpracy pomiędzy Organizacją Społeczną «Obwodowe Towarzystwo Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza» a Ośrodkiem Wydziałowym «Wschodnia Szkoła Polonistyczna im. Antoniego Kochanowskiego» i niektórymi strukturami Uniwersytetu *Ignatianum* w Krakowie.

Władysław Strutyński jako kierownik Centrum opowiedział o działalności «Szkoły Wschodniej» i Towarzystwa. Omówili możliwe obszary współpracy.

Naukowcy z Uniwersytetów w Krakowie i Czerniowcach jednogłośnie stwierdzili, że współpraca między uczelniami będzie się rozwijać w ramach wspólnie zdefiniowanych

obszarów edukacyjnych i naukowych, które otwierają nowe perspektywy dla realizacji inicjatyw interdyscyplinarnych, wymiana doświadczeń i tworzenie wspólnych projektów naukowych, przygotowywanie i prowadzenie konferencji międzynarodowych. Krótko mówiąc, przed nami wspólna, produktywna współpraca.

Serhij SZWYDIUK

Процеси трансформації ідентичності

У ЛЮБЛІНСЬКОМУ католицькому університеті імені Яна-Павла II (Польща) відбулася міжнародна наукова конференція «Przemiany w kulturze, literaturze, języku i poczuciu tożsamości narodowej pod wpływem uchodźstwa i migracji w XXI wieku: Polska – Ukraina – Europa» («Зміни в культурі, літературі, мові та почутті національної ідентичності під впливом біженців та міграції в XXI столітті: Польща – Україна – Європа»), співorganizатором якої став філологічний факультет Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича.

Знаково, що весь науковий форум відбувався під егідою 150-ліття нашої *Alma Mater*. Конференція стала унікальною платформою для обміну думками, дослідженнями та ідеями, які стосуються однієї з найактуальніших тем сучасного світу – впливу міграційних процесів на культуру, літературу, мову та національну ідентичність.

У часи глобальних викликів, пов'язаних із війною, біженством та інтеграційними процесами,

наше завдання – не лише аналізувати ці явища, але й шукати шляхи порозуміння, співпраці та подальшої підтримки України міжнародним співтовариством. Виходячи з розуміння цього, **Ярослав Редька** виголосив доповідь на тему «Культурний простір українсько-польського пограниччя крізь призму назв населених пунктів»,

в якій проаналізував випадки схожості між топонімами нашого прикордоння. **Марина Івасюта** й **Оксана Даскалюк** поділилися досвідом організації курсів української мови для внутрішньо переселених осіб. **Інна Стрілець** виголосила доповідь на тему «Зовнішня адаптація та внутрішній психологічний стан персонажів-мігрантів у творах

Євгенії Сенік. Аналіз кризь призму комунікативної поведінки». **Світлана Вардеванян** проаналізувала, як вплинула війна на мовну ідентифікацію в доповіді «Втеча як повернення. Про феномен мовної міграції сучасних українських письменників».

Учасники конференції заслухали цікаву доповідь **Світлани Кирилюк** «Щоденник як спосіб комунікації зі світом: зміщення жанрових стратегій (на матеріалі щоденників українських біженців)», а також пізнавальний виступ **Любові Василик** «Вплив міграції і uchodźców na środowisko kulturowe i zachowanie tożsamości narodowej przez pryzmat mediów: Ukraina – Polska».

Важливо, що конференція об'єднала дослідників з України, Польщі, Австрії, Бельгії, Грузії, Канади, Чехії. Така міжнародна та міждисциплінарна співпраця дозволяє нам поглибити розуміння процесів трансформації ідентичності в умовах війни та вимушеної міграції. Сайт ЧНУ

W SŁONECZNY kwietniowy dzień do wieloletniej członkini Obwodowego TKP im. Adama Mickiewicza, doktora filologii ukraińskiej, nieustępliwej promotorki i aktywistki życia polonijnego

Łarysy MARKULAK

zawitał Piękny 50. Jubileusz. Szanowna Jubilatka jest liderką kultury i posiada niesamowitą umiejętność łączenia ludzi. Jako osoba obdarzona, dociera do społeczności polskiej i ukraińskiej. Jej praca na rzecz wspólnoty bukowińskiej jest dobrze znana również w innych częściach Europy. Będąc miłośniczką literatury ukraińskiej i polskiej, jest również autorką i wykonawczynią pieśni w obydwu językach, organizatorką ciekawych imprez literackich i artystycznych nie tylko na swojej uczelni i towarzystwa, ale w obrębie miasta i obwodu.

Droga Pani Łaryso! Redakcja «Gazety Polskiej Bukowiny» oraz jej czytelnicy, składają moc najszerzej życzeń z okazji Pięknego Jubileuszu. Z tej okazji życzymy, aby każdego dnia na nowo Pani zachwycała się życiem, niepowtarzalnym i jedynym, miłością wszechobecną i cierpliwą, przyjaźnią niezniszczalną i cichą, uśmiechając się do bliskich osób i świata. A do tego długich lat życia przepełnionych zdrowiem i szczęściem, pogody ducha, pomysłowości i ludzkiej życzliwości, dni pełnych słońca i radości oraz wszystkiego, co najpiękniejsze i najmiłsze w życiu.

100 lat!

Zarząd Główny Obwodowego
Towarzystwa Kultury Polskiej im. A. Mickiewicza,
Redakcja „Gazety Polskiej Bukowiny”

Po raz pierwszy przystąpili do sakramentu pokuty

JEDNYM Z NAJWAŻNIEJSZYCH wydarzeń w życiu każdego człowieka jest Pierwsza Spowiedź i Komunia Święta.

To niezwykle ważne wydarzenie miało miejsce w kościele pw Przemienienia Pańskiego i świętego Jana Pawła II w Pietrowcach Dolnych. Do wspólnoty świadomych i znających podstawowe prawdy wiary parafian dołączyło się trzech młodych katolików – Jan Wawrycz, Roman Kazimierz, Władysław Kuczak.

CZAS NA RABARBAR

Rabarbar to roślina należąca do rodziny rdestowatych i zalicza się do niego aż 60 gatunków. Kojarzyć może się z rośliną ozdobną lub lekarską, jednak jego todygi od lat używane są w kuchni. W maju zaczyna się sezon na ten przysmak. Roślina posiada wiele wartości odżywczych, jest bogata w witaminy C, A i E oraz zawiera duże ilości potasu oraz fosforu. Ponadto, jest dobrym źródłem błonnika. Jego spożycie w nadmiernych ilościach może powodować efekt przeczyszczający.

Jednym z gatunków stosowanych przez ludzkość na przestrzeni wieków jest rabarbar lekarski. Używany był on, jak jego nazwa wskazuje, do celów medycznych. Stosowano go na wzdęcia, ale również zaparcia, gdyż wspomaga procesy trawienne, a także ze względu na jego działanie przeciwzapalne oraz przeczyszczające.

Rabarbar pobudza apetyt, działa żółciopędnie oraz reguluje gospodarkę hormonalną, zwłaszcza w okresie przekwitania. Stosowany był również na problemy z cerą trądzikową. Wspomaga obniżanie poziomu

LDL, działa przeciwzapalnie, przeciwalergicznie, a także pomaga w walce z artretyzmem. Uważa się, że chroni układ krążenia, zapobiega schorzeniom wątroby oraz zapobiega powstawaniu cukrzycy i otyłości.

KOMPOT Z RABARBARU

Oprócz ciasta, drugim popularnym sposobem na przyrządzanie rabarbaru jest kompot. Można do niego dodać sezonowe truskawki, jabłka i inne ulubione owoce. Dla wielu to smak dzieciństwa i wczesnego lata.

Rabarbar jest trochę jak żurawina – świetnie nada się do dań słodkich, ale równie wspaniale komponuje się z wytrawnymi daniami. Można z niego zrobić sos do mięsa, serów lub dodawać do pieczeni surowe warzywo. Idealnie sprawdzi się do słodkich śniadań, ale również do wytrwanych obiadów. Z rabarbarem można przygotować knedle z rabarbarem i śmietanką (Pycha!), z łososiem i pieczoną polędwiczką, na wiosenne śniadanie – grzane pancakes z rabarbarem i wiele innych oryginalnych dań.

Dwudziestoletnie „Wołyńskie Panie”

TEN ROK STAŁ SIĘ WYJĄTKOWY dla członków Towarzystwa Kultury Polskiej im. Tadeusza Kościuszki w Łucku, gdyż w Centrum Polskim odbyły się obchody jubileuszu zespołu «Wołyńskie Panie». Z okazji dwudziestolecia istnienia znanego zespołu twórczego na sali zgromadzili się miłośnicy, przyjaciele i goście, którzy wspólnie przejrzyli strony historii zespołu, zwrócili uwagę na sukcesy twórcze wzbogacające kronikę chóru. Na początku jubileuszowego wieczoru, którym mistrzowsko kierowała doktor filologii Natalia Ciołek, minutą ciszy uczczono pamięć obrońców Ukrainy, którzy oddali życie za wolność i niepodległość w walce z rosyjskim agresorem.

Prologiem jubileuszowego wydarzenia był wiersz «Na zachód spada słońce», który zacytowała Raisa Janiuk, autorka, wieloletnia członkini zespołu «Wołyńskie Panie», zaznaczając: «A dusza, jak niegdyś, młoda... Nie pozwalają jej się starzeć nasi przyjaciele-pieśni...».

Następnie prowadząca przedstawiła przegląd historii artystycznej znanego na Wołyniu i w Polsce

zespołu wokalnego.

Na jubileuszowym wieczorze Konsul Generalny RP w Łucku Marek Wojciechowski wręczył odznaki honorowe «Zasłużony dla kultury polskiej» nadane przez ministra kultury i dziedzictwa narodowego RP kierownicze chóru «Wołyńskie Panie» Alle Rajter oraz Mariannie Janczuk. Do obecnych zwróciła się Nina Poremska, prezes Towarzystwa Kultury Polskiej im. Tadeusza Kościuszki. Podziękowała paniom za patriotyzm, długoletnią działalność społeczną na rzecz kultury polskiej, wręczając Dyplomy Uznania członkiniom zespołu. Na zakończenie uroczystości w wykonaniu zespołu «Wołyńskie Panie» zabrzmiały piosenki, które stały się ich wizytówką: «Polskie kwiaty», «Daleko, daleko za Bugiem», «Hej z góry...».

Członkowie chóru «Echo Prutu», działającego przy Domu Polskim w Czerniowcach, składają serdeczne gratulacje swoim koleżankom, z którymi niejednokrotnie uczestniczyli w różnych festiwalach i imprezach w Polsce, z okazji jubileuszu i życzą im dalszych sukcesów twórczych w kolejnych występach.

Pan Bóg zabiera człowieka wtedy, gdy widzi, że zasłużył sobie na niebo.

Z głębokim żalem przyjęliśmy wiadomość o śmierci
Pana SERGIUSZA POLISZCZUKA

ukochanego męża Pani Jadwigi Kuczabińskiej,
pierwszego i wieloletniego prezesa obwodowego Towarzystwa Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza.

Nie w stanie wyrazić, jak bardzo jesteśmy zasmuceni z powodu Twojej straty. Trudno sobie wyobrazić, jak wielki smutek musi wypełniać teraz Twoje serce. Niech Bóg przyjmie jego duszę do Królestwa Niebieskiego i niech pokój panuje w jego sercu.

W imieniu Towarzystwa Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza, redakcji «Gazety Polskiej Bukowiny» składamy Ci wyrazy głębokiego współczucia. Niech nasze kondolencje przyniosą Ci pociechę, a modlitwy nasze niech złagodzą ból straty.

GAZETA POLSKA Bukowiny

«Газета польська Буковини»
Реєстр. св-во серія ЧП №346-26р

Засновник: Чернівецька обласне Товариство польської культури ім. А.Міцкевича
Видawca: Redakcja czasopisma «Bukowina».

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. Polonia i Polacy za Granicą 2023 ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów

Projekt „Polska Platforma Medialna Ukraina 2023-2025”
realizowany przez Fundację Wolność i Demokracja.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Utwór jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowa. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Obwodowego Towarzystwa Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza w Czerniowcach. Utwór powstał w ramach zlecenia przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów, a od 1 lipca 2024 roku Ministerstwa Spraw Zagranicznych, zadani w zakresie wsparcia Polonii i Polaków za granicą w 2023 roku. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji i o posiadaczach praw.

Rada Redakcyjna:

Władysław STRUTYŃSKI
Antonina TARASOWA
Regina KAŁUSKI

Olga RUSNAK
Maria MALICKA
Korina ZOZULA
Walentyna WYSZNIAK

Adres redakcji:

58000 Czerniowce, ul. Ukraińska 22 p. 22.

Адреса редакції: 58000 м. Чернівці,

вул.Українська, 22, к.22.

Tel.: 0372/ 52-47-37, tel./fax: (0372) 55-26-59.

Zespół redakcyjny:

Antonina TARASOWA
(Redaktor Naczelny)
Władysław Strutyński,
Łucja Uszakowa,
Sergij Szwydiuk,
Artur Oskwarek,
Maryna Łysiuk,
Tomasz Kałuski,
Walentyna Karpiak.

Strona internetowa Obwodowego TKP im. Adama Mickiewicza
oraz „Gazety Polskiej Bukowiny” www.bukpolonia.cv.ua

Za treść reklam i ogłoszeń redakcja nie ponosi odpowiedzialności, rękopisów nie zwraca i pozostawia sobie prawo do skrótów i korekt. Materiały podpisane nie zawsze odpowiadają opinii redakcji.

«Газета польська Буковини»
виходить раз на місяць.

Газета розповсюджується через первинні організації Товариства польської культури ім. А.Міцкевича і продається у римо-католицькому костелі в Чернівцях та у костелах області.

Ціна договірної.